

KWARTAALVERSLAG

VIERDE KWARTAAL 2018

1. In het kort

- De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2018 bedroeg 119,8%.
- Het rendement van 1 oktober tot en met 31 december 2018 bedroeg -3,8%.
- Het rendement van 1 januari tot en met 31 december 2018 bedroeg -2,4%.
- Het pensioenvermogen per 31 december 2018 bedroeg € 18.572 miljoen.

2. Financiële positie Philips Pensioenfonds

De financiële positie van Philips Pensioenfonds wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. Een dekkingsgraad van 100% betekent dat een pensioenfonds precies genoeg vermogen heeft om zijn huidige pensioenverplichtingen na te komen. Mede als gevolg van de financiële 'spelregels' die zijn vastgelegd in het zogenoemde Financieel Toetsingskader (FTK), kunnen op dit moment de volgende dekkingsgraden worden onderkend.

- *Actuele dekkingsgraad*

De actuele dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen van een pensioenfonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan.

De actuele dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2018 114,5%.

- *Beleidsdekkingsgraad*

Daarnaast wordt de dekkingsgraad ook op een andere manier vastgesteld, waarbij deze minder afhankelijk is van dagkoersen: dit is de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden. Een pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te gebruiken als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld beslissingen over indexatie. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of een pensioenfonds voldoende buffers heeft.

De beleidsdekkingsgraad van Philips Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2018 119,8%.

- *Vereiste dekkingsgraad*

De vereiste dekkingsgraad geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. Is de beleidsdekkingsgraad gelijk aan de vereiste dekkingsgraad, dan beschikt het pensioenfonds over de wettelijk vereiste financiële buffer. Deze buffer dient om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen. De hoogte van de vereiste dekkingsgraad verschilt per pensioenfonds en is met name afhankelijk van het beleggingsbeleid. Hoe meer risico in het beleggingsbeleid wordt genomen, hoe hoger de vereiste dekkingsgraad.

De vereiste dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2018 118,8%.

Bedragen in miljoenen euro's

	2018			
	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal
Pensioenvermogen ¹	18.572	19.390	19.401	19.236
Pensioenverplichtingen	16.200	15.957	16.165	16.099
Actuele dekkingsgraad	114,5%	121,4%	119,9%	119,4%
Beleidsdekkingsgraad	119,8%	120,7%	119,9%	119,0%

Actuele ontwikkelingen

In het vierde kwartaal daalde de actuele dekkingsgraad van 121,4% eind september naar 114,5% eind december. Het vierde kwartaal was een turbulent kwartaal voor financiële markten. Beleggers waren bang dat de Amerikaanse centrale bank de rente te snel zou verhogen en dat dit zou kunnen leiden tot een groeivertraging of misschien wel een nieuwe recessie. Het handelsdispuut tussen de Verenigde Staten en China bleef ook een bron van zorg. In Europa deden de ontwikkelingen rondom Brexit en de Italiaanse begrotingsperikelen ook een duit in het zakje. Dit alles leidde ertoe dat aandelenmarkten zeer fors onderuitgingen. Beleggingen in hoogrenderende bedrijfsobligaties kregen eveneens klappen te verwerken. Ook onroerend goed liet een min zien. Door de zorgen over de economie was er een vlucht van beleggers naar relatief veilige staatsobligaties. Dit leidde tot een daling van de rente in december. Weliswaar resulteerde dit in een positief rendement in de vastrentende waarden, maar dit effect was onvoldoende om te voorkomen dat op de gehele beleggingsportefeuille een negatief rendement werd gemaakt. Bovendien werd het effect meer dan tenietgedaan door een stijging van de pensioenverplichtingen. Dit alles zorgde voor een afname van de actuele dekkingsgraad van bijna 7 procentpunten in het vierde kwartaal.

3. Beleggingsresultaten Philips Pensioenfonds

Het beleggingsbeleid gaat uit van een beleggingsportefeuille met een verdeling tussen vastrentende waarden en zakelijke waarden. Met deze verdeling is er op termijn een goede kans op het halen van onze ambitie, een waardevast pensioen voor pensioenontvangers en premievrije polishouders en een welvaartsvast pensioen voor pensioenopbouwers, zonder dat de risico's te groot worden².

De vastrentende waarden bestaan grotendeels uit relatief 'veilige' beleggingen. Denk hierbij aan staatsobligaties en kredietwaardige bedrijfsobligaties met een spreiding binnen en buiten Europa. Wij rekenen ook beleggingen in cash tot de vastrentende waarden. De meer 'risicovolle' beleggingen vallen onder de zakelijke waarden. Met deze beleggingen wordt beoogd meer rendement te behalen. Denk hierbij met name aan de beleggingen in aandelen en onroerend goed.

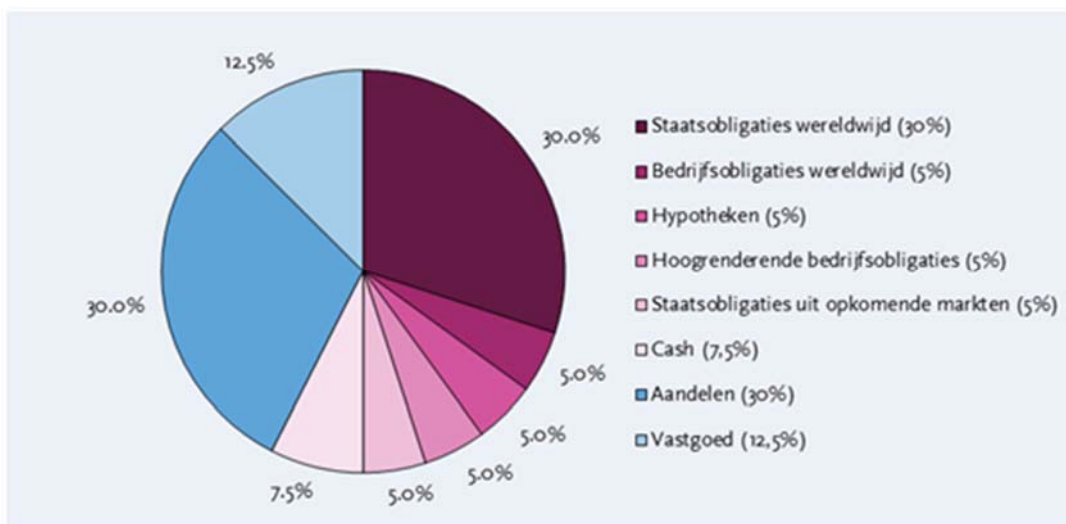
¹ Het pensioenvermogen geeft de omvang van de financiële middelen van het Pensioenfonds (op basis van de beleggingen voor risico fonds) weer. Tussen het pensioenvermogen en het belegd vermogen zit een verschil. Dit verschil bestaat uit een aantal posten die wel of niet meegenomen mogen worden in enerzijds het pensioenvermogen en anderzijds het belegd vermogen. Een voorbeeld hiervan is de premiereserve. Deze is wel meegenomen in het belegd vermogen, maar mag niet meegeteld worden in de berekening van de dekkingsgraad en zit daarom dus niet in het pensioenvermogen. Voor de berekening van de dekkingsgraad wordt uitgegaan van het pensioenvermogen en de beleggingen voor risico deelnemers.

² In de scenario's die het Fonds in dit verband gebruikt, wordt uitgegaan van een terugkeer, op termijn, naar (vanuit historisch perspectief) 'normale' verhoudingen op de financiële markten en dus naar een hogere rente. Dit is overigens een gebruikelijke aanpak. Als die terugkeer naar 'normale verhoudingen' niet gebeurt, komt het waarmaken van de ambitie in gevaar. Het Algemeen Bestuur is zich terdege bewust van het feit, dat een scenario van langdurig lage rente tot de mogelijkheden behoort.

Bedragen in miljoenen euro's

	2018			
	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal
Belegd vermogen ³	18.554	19.383	19.413	19.261

De strategische verdeling van de beleggingsportefeuille is als volgt: 57,5% van het vermogen wordt belegd in vastrentende waarden en 42,5% van het vermogen wordt belegd in zakelijke waarden. Hieronder wordt getoond hoe het belegd vermogen van het Fonds verdeeld is over de verschillende beleggingscategorieën. De paars-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de vastrentende waarden. De blauw-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de zakelijke waarden.

Meer informatie over het beleggingsbeleid van Philips Pensioenfonds is te vinden op de website: www.philipspensioenfonds.nl/beleggingsbeleid

Er zijn verschillende risico's die van invloed zijn op de financiële positie van Philips Pensioenfonds. Zo hebben renteontwikkelingen en de ontwikkeling van de inflatie grote invloed op de mate waarin het Fonds de toekomstige pensioenen (inclusief indexatie) kan betalen. Naast de beleggingen in vastrentende waarden en zakelijke waarden koopt het Fonds daarom nog extra 'bescherming' om de invloed van die risico's deels af te dekken. Deze extra bescherming tegen het rente- en inflatierisico is geen onderdeel van de benchmark. Met nadruk wordt erop gewezen, dat de extra bescherming de risico's slechts ten dele afdekt. Er zijn scenario's denkbaar, waarin het realiseren van de ambitie van een geïndexeerd pensioen in gevaar komt. Een van die scenario's is dat van een langdurig lage rente. Zie ook de voetnoot op de vorige pagina.

³ Het belegd vermogen geeft het totaalbedrag van de beleggingen van Philips Pensioenfonds weer. Het belegd vermogen zoals hier getoond betreft het 'belegd vermogen voor risico fonds' (van toepassing voor zogenoemde uitkeringsovereenkomsten). De 'beleggingen voor risico deelnemer' (bij zogenoemde premieovereenkomsten) zijn niet inbegrepen in het hier getoonde 'belegd vermogen'. Deze beleggingen zijn vermeld in paragraaf 4 van dit kwartaalverslag.

In de onderstaande tabel worden de volgende rendementcijfers gegeven:

- Totaalrendement zonder de bescherming tegen het rente- en inflatierisico. Dit cijfer kan worden afgezet tegen de daarbij behorende benchmark.
- Totaalrendement waarin de extra bescherming tegen het rente- en inflatierisico is meegenomen. Hier is geen benchmark voor beschikbaar.

	Philips Pensioenfonds 4 ^e kwartaal 2018 1 oktober – 31 december	Benchmark 4 ^e kwartaal 2018 1 oktober – 31 december
Totaalrendement (exclusief afdekking rente- en inflatierisico)	-3,7%	-3,7%
Totaalrendement (inclusief afdekking rente- en inflatierisico)	-3,8%	n.v.t

Het totale rendement van de portefeuille (inclusief afdekking rente- en inflatierisico) was -3,8% in het vierde kwartaal. De daling van de waarde van de totale beleggingsportefeuille was vooral toe te schrijven aan forse verliezen op de beleggingen in aandelen. Deze verliezen waren het gevolg van de vele zorgen die beleggers hadden. Zo was er de zorg dat de Amerikaanse centrale bank de rente te snel zou verhogen en dat dit zou leiden tot een terugval in de economische activiteit van de Verenigde Staten. Zorg was er ook rond het handelsdispuut tussen de Verenigde Staten en China. Deze ontwikkelingen lieten ook hun sporen na op beleggingen in hoogrenderende bedrijfsobligaties. Vastgoedbeleggingen namen ook in waarde af, zij het in mindere mate.

De onzekerheid omtrent de economie spoorde veel beleggers aan om hun heil te zoeken in relatief veilige staatsobligaties. Hierdoor daalde de lange rente. De portefeuille met staatsobligaties nam hierdoor in waarde toe. We zagen in het vierde kwartaal ook positieve rendementen op de beleggingen in bedrijfsobligaties en staatsobligaties van opkomende economieën.

Vergelijking met benchmark

Philips Pensioenfonds beoordeelt de beleggingsresultaten door deze te vergelijken met een objectieve maatstaf (benchmark). Het totaalrendement was gelijk aan de benchmark in het vierde kwartaal.

4. Beleggingen voor risico deelnemer

De prepensioneringsregeling van het flex pensioen, waaraan circa 1.600 personen deelnemen, is een individuele beschikbare-premieregeling. Hierbij ligt het beleggingsrisico bij de deelnemers. Enkele deelnemers nemen nog deel aan het Structured DC-plan van het Executives Pension Plan; ook in deze regeling ligt het beleggingsrisico bij de deelnemers. Beide regelingen zijn gesloten voor nieuwe deelnemers.

In het overzicht op de volgende pagina is de totale waarde van de beleggingen voor risico deelnemers weergegeven. In het vierde kwartaal van 2018 is sprake van een afname van 7 miljoen euro. Hiervan wordt circa 6 miljoen veroorzaakt door omzetting van kapitaal in pensioenaanspraken bij het Fonds. Het restant van 1 miljoen euro komt door negatief rendement in het afgelopen kwartaal.

Bedragen in miljoenen euro's	2018			
	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal
Beleggingen voor risico deelnemer (waarde) ⁴	97	104	108	111

In de prepensioneringsregeling heeft de deelnemer de mogelijkheid om zijn pensioenkapitaal te beleggen in drie verschillende fondsen: het aandelenfonds, het obligatiefonds en het geldmarktfonds. Voor deelnemers die gebruikmaken van de standaard beleggingsmethode, het Dymix-systeem, wordt mede op basis van leeftijd een beleggingsportefeuille samengesteld. Het uitgangspunt van het Dymix-systeem is dat de samenstelling en het risico van de beleggingsportefeuille afhankelijk zijn van de leeftijd van de deelnemer. Een beperkt aantal deelnemers aan de prepensioneringsregeling belegt niet via het Dymix-systeem, maar heeft een zelfgekozen beleggingsmix. Ook de deelnemers aan het Structured DC-plan van het Executives Pension Plan beleggen in de in deze paragraaf genoemde fondsen.

In de volgende tabel is het totaalrendement van alle beleggingen voor risico van de deelnemer weergegeven. Dit totaalrendement is het gewogen totaal gemiddelde van de rendementen van de beleggingsfondsen. Op de website www.philippensioenfonds.nl/prepensioneringsregeling zijn op maandbasis de rendementen van de beleggingen voor risico van de deelnemer per beleggingsfonds terug te vinden.

	4 ^e kwartaal 2018 1 oktober – 31 december
Totaalrendement beleggingen voor risico deelnemer	-0,9%

5. Crisisplan

Alle pensioenfondsen in Nederland zijn verplicht een crisisplan op te stellen. In het crisisplan van Philips Pensioenfonds staat beschreven wat het Algemeen Bestuur gaat doen als het Fonds in een crisissituatie terechtkomt of dreigt te komen.

Financiële positie van het Fonds in gevarezone 'laag gevaar'

Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan 123%, maar hoger dan 110%, spreekt het Fonds van een gevarezone 'laag gevaar'. Het vermogen van het Fonds is dan groter dan de waarde van de verplichtingen, maar het Algemeen Bestuur kan geen volledige indexatie toekennen.

⁴ De pensioenverplichtingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan het hier vermelde belegd vermogen voor risico deelnemers. De waarde van de beleggingen wordt enerzijds beïnvloed door rendement en anderzijds doordat kapitaal wordt gebruikt om pensioen in te kopen.

6. Ontwikkelingen verzekerdenbestand

Het aantal pensioenopbouwers en –ontvangers is in het afgelopen kwartaal licht gedaald. Het aantal polishouders nam licht toe.

	2018			
	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal
Pensioenopbouwers	13.320	13.502	13.613	13.678
Pensioenontvangers	54.440	54.569	54.751	54.758
Houders premievrije polis	31.477	31.150	31.081	30.977
Totaal	99.237	99.221	99.445	99.413

De cijfers in dit kwartaalverslag hoeven niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met de cijfers in publicaties die later verschijnen. Dit in verband met mogelijke correcties in cijfers na de verschijningsdatum van dit kwartaalverslag.